

Posudek vedoucího práce

Ševčíková, Markéta, *Oběti bohů. „Vzorce“ obětních rituálů v předkolumbovské Mezoamerice*. Praha: UK FHS, 2014, 52 stran (bakalářská práce).

Bakalářská práce Markéty Ševčíkové se zaměřuje na vybrané obětní rituály čtyř nejvýznamnějších mezoamerických kultur: nejstarší olmécké a jejich dědiců: mayské, toltécké a aztécké. Celá práce je poměrně vhodně uvedena citací z práce Reného Girarda, francouzského kulturního a filozofického antropologa, který celý svůj badatelský život zasvětil interpretaci (biblické) oběti jako lidského univerza, jako klíče k pochopení všech kultur. V této souvislosti je možná škoda, že autorka Girardovu hypotézu neprověřovala ve své práci hlouběji nebo alespoň s jistou polemickou reflexí. Práce tak vyznívá spíše deskriptivně a do jisté míry předvídatelně, tj. nekonfliktně. Po základním popisu Mezoameriky jako kulturního superareálu charakterizovaného poprvé a nejúplněji Kirchhoffem (1943) se soustřeďuje na ústřední téma práce: oběť. Zde vychází logicky z asi nejznámějšího „předšpanělského“ pramene vztahujícího se k dané tematice – mayské sakrální knihy Popol Vuh – jakož i z některých pramenů vztahujících se například k aztéckému subareálu, s nímž jsou oběti patrně nejvíce spjaty. V této fázi je asi nejcenějším přínosem práce snaha o jistou typologii mezoamerických obětí, z níž je zjevné, že přinejmenším v některých případech (oběť krve) souvisela se sociální stratifikací části mezoamerické společnosti. Spíše na popisné úrovni zůstává i následující (druhá) kapitola, v níž se věnuje charakteristice zmiňovaných čtyř „nukleárních“ mezoamerických kultur, představujících zároveň tři vývojové etapy mezoamerických dějin: předklasik, klasik a postklasik. Opět škoda, že není více pracováno s představou o kanibalismu v Mezoamerice či lidských kulturách obecněji. O něm se v kulturní antropologii vedou spory již desítky let (Arens vs. Harris, Girard aj.) a jistou reflexi tohoto fenoménu bych v práci očekával.

Nejsilnější pasáže práce přicházejí od 3. kapitoly, kdy se autorka již naplno věnuje obětím a kde můžeme alespoň ve stručnosti objevit snahy po jisté analytičnosti, třebaže hlavním autorčiným zdrojem v této části, ale je to patrné i v předcházejících kapitolách, je kniha českých badatelek Z. M. Kostičové, M. Křížové a S. Květinové. S jistým zjednodušením se pak dá konstatovat, a předkládaná bakalářská práce tak do určité míry působí, že je založena spíše na klasifikačním pokusu problematiky obětních rituálů než na jejich interpretaci.

Přesto poměrně oceňuji autorčinu schopnost se v problematice mezoamerického náboženství, jehož jsou oběti jednou z primárních sociálních reflexí, orientovat a utřídit ji tak, aby byla pochopitelná i nepoučenému čtenáři. Jakkoli je práce ponejvíce kompilátem z několika

pramenů (včetně řady cizojazyčných) a zůstává tudíž více na deskriptivní rovině, oceňuji na druhé straně právě jistou snahu po zobecnění a klasifikaci. Bakalářskou práci Markéty Ševčíkové doporučuji k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

V Květnici, 6. 6. 2014.

Ph.D.

Marek Halbich,